

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Anneliis Kilk
personalitöö jurist
Tartu Ülikool
info@ut.ee

Teie 05.04.2024 nr 1-14/RE/19942-3

Meie 30.04.2024 nr 2.1.-4/23/792-1995-35

Vastus selgitustaotlusele

Saatsite Andmekaitse Inspeksioonile selgitustaotluse seoses isikuandmete töötlemisega teadustöö läbiviimisel.

Esmalt selgitan, et isikuandmete töötlemise nõuded tulenevad peamiselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus ehk IKÜM), isikuandmete kaitse seadusest (IKS) ja vastavatest eriseadustest.

Küsite, millistel tingimustel võib TÜ koguda isikuandmeid tulevase võimaliku teadustöö läbiviimise tarbeks. Kui isikuandmete kogumisel on rikutud seaduse nõudeid, siis millistel tingimustel võib ülikool neid andmeid siiski teadustöös kasutada? Millised õiguslikud tagajärjed võivad olla selliste ebaseaduslikult hangitud isikuandmete kasutamisel teadustöös?

Isikuandmete töötlemisel on oluline tagada kõikide vajalike isikuandmete kaitse nõuete täitmine. IKÜM art 6 lg 1 kohaselt on isikuandmete töötlemine seaduslik, kui täidetud on vähemalt üks art 6 lg-s 1 sätestatud tingimustest. Lisaks on oluline IKÜM art-s 5 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtete järgimine ning olemasolu korral eriseadustest tulenevate eelduste täitmine (näiteks IKS §-st 6 tulenevalt). Seda, millistel tingimustel andmetöötleva võib isikuandmeid töödelda, mh teadustöö läbiviimisel, peab teadma eelkõige andmetöötleva ise, lähtudes seejuures isikuandmete töötlemise eesmärgist ja vahenditest. Seega tuleb teadusuuringu läbiviijal endal analüüsida, kas ja millisel õiguslikul alusel hakatakse soovitud isikuandmeid koguma ja töötleva ning millised tingimused sellele täiendavalt kohalduvad.

Inspeksioonile teadaolevalt on Tartu Ülikool koostanud juhendi „Andmekaitse teadustöös“¹, kus käsitletakse eetilist ümberkäimist isikuandmetega ja nende töötlemist teadustöös ning selgitatakse, kuidas mõjutavad isikuandmete kaitsega seotud õigusnormid teadustöö tegemist ja millised on sellega seotud erandid.

Kui isikuandmete töötlemisel ei järgita isikuandmete kaitse nõudeid (näiteks puudub isikuandmete töötlemiseks õiguslik alus), siis ei ole selline isikuandmete töötlus lubatav. Isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuete täitmise üle teostab IKS § 56 lg 1 alusel riiklikku ja haldusjärelvalvet Andmekaitse Inspeksioon. Seda, millised tagajärjed võib isikuandmete kaitse nõuetele mittevastav isikuandmete töötlus endaga kaasa tuua, otsustab inspeksioon, lähtudes igast konkreetsest juhtumist ja selle asjaoludest.

¹ <https://wiki.ut.ee/pages/viewpage.action?pageId=196183311>

Palusite Andmekaitse Inspektsiooni hinnangut lisaks ülaltoodud küsimustele ka konkreetse allkirjastatud koostöölepingu asjaolude valguses. Milline oleks olnud õiguslik olukord, kui Pere Sihtkapital SA oleks pereuuringud lõpule viinud ja nende käigus kogutud andmed Tartu Ülikoolile üle andnud?

Inspektsiooni hinnangul ei ole asjakohane oletada, mis oleks võinud juhtuda ühel või teisel juhul, kuivõrd iga juhtumi puhul on olulised kõik konkreetse juhtumiga seotud asjaolud. Mh sõltub iga otsustus sellest, kes on isikuandmete vastutav töötaja, kes volitatud töötaja, kas ja kuidas on sõlmitud omavahelised kokkulepped jne.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Agnes Järvela
jurist
peadirektori volitusel